Rok 1873. Kraków, niedziela 1 czerwca Nr. 125.

KRAJ

Dziennik KRAJ wychodzi codzień rano z wyjątkiem dni poświątecznych.
Numer pojedyńczy w Krakowie i Lwowie kosztuje 5 centów.

Przedpłata wynosi:

	rocznie	kwart.	mies.
w Krakowie	12 złr. —	3 złr. —	1 złr.
w Austrji z przesyłką	16 „	4 „	1 „ 40.
w Niemczech	12 tal. —	3 tal. —	1 tal.
we Francji	80 fr. —	20 fr. —	7 fr.
w Serbji, Włoszech, Rumunii i Szwajc.	48 fr. —	12 fr. —	4 fr.
w Turcji	64 „	16 „	6 „
w Belgji	56 „	14 „	5 „

Przedpłatę przyjmuje Administracja dz. Kraj, urzęda pocztowe austrjackie i zagraniczne, oraz niżéj wymienione ajencje.
Redakcja, Administracja i Ekspedycja miejscowa w Krakowie ul. Mikołajska l. 495.
Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.
Reklamacje nieopieczętowane wolne od opłaty i uwzględnia się je tylko w terminie 8 dni. — Rękopisów nie zwraca się.

Cena ogłoszeń (inseratów).
w pierwszém umieszczeniu wiersz . . 8 cnt.
w każdém następném umeszcz. wiersz 5 „
Stempel od każdorazowego umieszcz. 30 „
Ogłoszenia przyjmuje administracja i ajencje

Ajencje przyjmujące przedpłatę. W Krakowie: M. Dworski. Skład papieru Ż. J. Wywiałkowskiego, handel Wierzuchowskiego. — **We Lwowie:** Księgarnia Gubrynowicza i Szmidta.
Ajencje przyjmujące ogłoszenia. W Krakowie: Marjan Dworski. — **We Lwowie:** Ajencja dzienników A. J. Piątkowskiego. — **W Tarnowie:** Księgarnia Gazdy. — **W Wiedniu:** B. Wołowski Administrateur de la Gazette des 'Etrangers, Wien Kolovratring 9. — Hasenstein & Vogler, Neuer Markt Nr. 11. — Oppelik, Wolzeile Nr. 22. — Rudolf Mosse, Seilerstätte Nr. 2. — Filip Löb, biuro anonsów, Wolzeile Nr. 2.— **W Pradze:** Ferdinandsstrasse Nr. 38. — **W Berlinie, Monachjum, Zürichu i St. Gallen:** Rudolf Mosse München, Windermachergasse, 3. — **W Hamburgu, Frankfurcie** nad **Menem, Berlinie i Lipsku, Bazylei, Zürichu, St Gallen, Genewie i Sztutgardzie:** Hassenstein & Vogler. — **W Paryżu:** Księgarnia Władysława Mickiewicza „Librairie de Luxembourg rue de Tournon 16.“

Ogłoszenie przedpłaty na „Kraj“.

W Krakowie:		w Austrji z przesyłką pocztową
na czerwiec	. złr. 1. —	złr. 1 40 c.
na czer. lip. sierp. wrze.		„ 5 50 „

Kraków 31 maja.

Telegram *Tagespresse* ze Lwowa donosi, że się tam utworzył wiernokonstytucyjny klub właścicieli większych posiadłości ziemskich, zamierzający stawiać rządowe kandydatury, w szczególności zaś Ziemiałkowskiego, Zaleskiego i Jekelesa.

Dziś przejeżdża car przez Warszawę. Że nie liczy nawet na przymusowe powitanie ze strony ludności, widać to z rozporządzenia ober-policmajstra warszawskiego, który surowo zakazuje mieszkańcom przekraczać szpaler wojskowy na całéj przestrzeni od dworca kolejowego petersburskiego aż do wiedeńskiego; ruch powozów również zostaje wstrzymanym na drodze carskiéj.

Po znanym adresie biskupów galicyjskich do arcybiskupa gnieźnieńsko-poznańskiego otrzymał prymas także adres dziękczynny od biskupów katolickich w zaborze rossyjskim, lecz ten, jak twierdzi *Nordd. A. Ztg*, nie będzie ogłoszonym w pismach.

W sejmie niemieckim oświadczył kanclerz, że projekt ustawy prasowéj dla całego cesarstwa będzie przedstawiony za parę tygodni. Nie można wątpić, że projekt ten, który obecnie wypracowuje rada związkowa, nie odpowie bynajmniéj oczekiwaniom prasy i ludności. W wielu bowiem państwach niemieckich prawodawstwo prasowe jest bez porównania liberalniejsze, niżeli w monarchji Hohenzollernów.

Kolumny rossyjskie, maszerujące od Dzaku i Karalińska, połączyły się; trzeba więc wkrótce oczekiwać bitew Rossjan z Chiwańcami.

W Paryżu i we Francji panuje nienaruszony spokój; a to jest raczéj dowodem, że przeświadczenie o konieczności republikańskiéj formy rządu stało się artykułem wiary wszystkich warstw społeczeństwa, aniżeli dowodem bojaźni i rozpoczynającego się zwrotu ku reakcji monarchiczno-klerykalnéj. Dla tego téż nie republikanie, ale właściwie zwycięzka koalicja jest w kłopocie. Rząd czuje, że mu się grunt usuwa z pod nóg, i stara się przez ogłoszenie swego programu skierować uwagę powszechną na sprawy bieżące. Według tego programu odroczenie izby nastąpi dopiero po załatwieniu budżetu i ustawy municypalnéj; wnioski zaś konstytucyjne przyjdą pod obrady ledwie podczas kadencji zimowéj. Tekę wojny obejmie jenerał du Barail, który aż dotąd był attaché wojskowym przy poselstwie francuzkiém w Sztokholmie. Zrobił karjerę w Meksyku, gdzie z łaski Bazaine'a został jenerałem brygady od jazdy; w chwili wybuchu ostatniéj wojny mianowano go jenerałem dywizji i naczelnikiem dywizji chasseurs d'Afrique. Powołanie go na ministra wojny jest ważnym nabytkiem dla bonapartystów, oraz jest zapowiedzią, że proces Bazaina będzie umorzony, gdyż du Barail podzielał jego los w Metzu. Według *Bien public*, hr. Chambord miał 27 b. m. przejeżdżać przez Bar-le-Duc w drodze do Paryża; pobytu zaś ks. Napoleona nie życzy sobie Mac Mahon w téj chwili, jak donosi telegraf.

O rozmowie papieża z p. de Corcelles 27 b. m. podaje klerykalny *Journal de Florence* ciekawe szczegóły. Przebiegłszy krótko obecny stan rzeczy i okoliczności, wśród jakich zaszedł we Francji tak ważny wypadek, Pius IX rzekł: Dziwna to jednak, że Thiers tego samego dnia musiał upaść, w którym my obchodziliśmy święto najczystszéj dziewicy Marji, auxilium Christianorum, i że marszałek Mac-Mahon objął ster rządu we Francji, podczas gdyśmy błagali św. Grzegorza VII, aby dopomógł św. kościołowi w zwycięztwie jego nad nieprzyjaciołmi.“ Po tych słowach podniósł papież oczy ku niebu i modlił się długo i gorąco, aby Bóg wszechmocny pobłogosławił izbie wersalskiéj, gdyż ona wyznaje prawdziwą i czystą naukę chrześcijańską, oraz wyborowi, który uczyniła, dając ludowi francuzkiemu naczelnika, który stawia również trwałe, jak konieczne rękojmie porządku, sprawiedliwości i cywilizacji. Jeżeli pismom klerykalnym można zarzucać fałsz i głupotę, to czułości odmówić im niepodobna.

Według wiadomości hiszpańskich, proboszcz z Santa Cruz ukazał się 23 bm. w miasteczku Elorrio z 500 ludźmi i zapowiedział, że odtąd nikomu nie da pardonu, jakoż zabierał się do rozstrzelania schwytanych pod Elquetą oficerów. Pewien poganiacz mułów w tém mieście umarł wskutek kijów, wziętych z rozkazu proboszcza, w którego bandzie znajduje się także były deputowany kortezów, Cruz Ochoa.

Zmiana rządu w Wersalu nie pozostanie bez stanowczego wpływu na sprawy hiszpańskie. Klerykalna prasa w Niemczech prawie jednogłośnie zapowiada, jako najpierwszy téj zmiany skutek na zewnątrz, gorliwe poparcie karlistów, dążących do wskrzeszenia jednowierczéj Hiszpanji, która następnie pod berłem prawowitego potomka królów katolickich stanie się nieocenionym sprzymierzeńcem Francji i jéj rzymsko-katolickiéj polityki.

Dziennikarstwo Nowego Yorku ubolewa nad zmianą rzeczy we Francji. *Tribune* pisze:

„Spisek monarchiczny tryumfuje. Po pierwszym mężu stanu w Europie, którego nawet z Bismarkiem porównują (porównanie, mówiąc nawiasem, nie arcy zaszczytne), nastąpił żołnierz cesarstwa, wprawdzie uczciwy człowiek, ale nie obdarzony wielkiemi zdolnościami. Jeżeli większość francuzkiego zgromadzenia narodowego jest równie odważną, jak napuszoną, wtedy jedynym przeciw niéj środkiem będzie powstanie.“

Herald wierzy w utrzymanie rzeczypospolitéj, gdyż jego zdaniem wybór Mac-Mahona zapewnia poszanowanie prawa i trwałość porządku publicznego, a to ostatecznie poprowadzi do utwierdzenia rzeczypospolitéj.

Szach perski wyjechał z Petersburga do Berlina. Gdy jeszcze dążył do Rossji, w Borysoglebsku w gubernji Tambowskiej zasadził się był na niego jakiś Pers w zamiarze odebrania szachowi życia; policja rossyjska schwytała mordercę.

KOMITET żydów galicyjskich.

„Centralny komitet żydów galicyjskich“ więcéj robi wrzawy po dziennikach jak centralny komitet z ramienia posłów wysadzony.

Warto się więc zastanowić nad znaczeniem i donioisłością takiego komitetu żydów.

Czy izraelici lwowscy zamierzają popierać jakieś cele wyznaniowe? Oczywista, że nie. Gdybyśmy nawet nie wiedzieli, że jeden z członków owego zgromadzenia we Lwowie zastrzegł się wyraźnie przeciw wyznaniowości tego komitetu, toć z natury rzeczy i z faktycznych stosunków wypływa, że żydzi galicyjscy, działając zbiorowo, nigdy religji ani wyznania nie mogą mieć na celu. Bo trudno powiedzieć, co za religja, co za wyznaniowy interes łączy żydów galicyjskich.

Wątpimy przecież bardzo, czy taki dr. Kohn, zasiadający w komitecie centralnym, wyznaje te same zasady religijne, do jakich przyznaje się inny jakiś żyd starowierca lwowski. Wątpimy w ogóle, czy między wykształconą klasą żydów lwowskich istnieje jakiś interes religijny.

Faktem jest, że wolnomyślność w rzeczach religji, która na zachodzie jest dzisiaj panującą religją, ogarnęła umysły żydów galicyjskich i że wykształceńsza część ich pod względem wyznania równie oddalona jest od „judaizmu“ jak od „katolicyzmu“ lub „protestantyzmu“.

Nie podnosimy tutaj téj strony charakterystycznéj inteligencji żydowskiéj jako zarzut przeciwko niéj — podnosimy ją tylko jako dowód, że komitet lwowski nie może mieć żadnych celów wyznaniowych.

Jeżeli zaś takich nie ma, to musi mieć cele polityczne. Jeżeli zaś ma cele polityczne, czemu wyklucza z łona swego innych obywateli kraju nie-żydów? dla czego nie wzywa do współdziałania wszystkich współobywateli bez różnicy wyznania? Czyż miałby komitet żydowski we Lwowie mieć cele polityczne antikrajowe? Nie przypuszczamy tego. Znając charakter kilku wybitniejszych osobistości wchodzących w skład owego zgromadzenia i komitetu, nie możemy wierzyć, aby tam konspirowano przeciw polskości; znając zdrowy instynkt i zmysł polityczny żydów w ogóle nie przypuszczamy, aby w kraju polskim chcieli podnieść rokosz przeciwko polskości. — A zatem co znaczy ów odrębny komitet?

Nie pozostaje nam nic innego jak tylko przypuszczać:

1) że komitet lwowski ma charakter czysto polityczny;

2) że wyłączny jego charakter żydowski jest tylko rezultatem tego faktycznego rozdziału w stosunkach społeczeńskich w Galicji, gdzie żydzi z chrześcjanami stykają się li tylko w interesach, ale nigdy w stosunkach towarzyskich; że zatem skład owego komitetu jest tylko przypadkowym wynikiem faktycznych stosunków społeczeńskich, ale nie jest wyrazem żadnéj zasady.

Nie wątpimy więc, że komitet żydów lwowskich będzie się starał wejść w porozumienie z centralnym komitetem z ramienia posłów wysadzonym, i że tylko w porozumieniu z tym działać będzie. Powtarzamy, oczekujemy to po zdrowym zmyśle i instynkcie politycznym żydów galicyjsch.

Korespondencje „Kraju“.

Lwów 30 maja.

C. [Komitet wyborczy żydowski — petycje przeciw zawieszeniu bankakty — kolej konna.]

Donosiłem wam we wczorajszym moim liście o wyborze komitetu wyborczego centralnego żydów galicyjskich, dziś dodać mi wypada, że komitet ów wczoraj już się ukonstytuował i rozpoczął czynność swoją od rozesłania odezw do przełożeństw gmin żydowskich w kraju, celem porozumienia się co do sposobu prowadzenia akcji wyborczéj. W skład komitetu tego weszli: dr. Kohn, dr. Biener, dr. Mansch, dr. Landesberg, dr. Byk, J. Klein, S. Barasch, dr. Fried, kaznodzieja Löwenstein, Józef Kolischer, Ettinger, Rucker, Schaf, Chajes, Russmann, Juljusz Kolischer, Lazarus, Schrenzel, Gall, Fraenkel, Herz, Buber, Menkas, Blumenfeld, Sokal, Landau, Epstein, Gotlieb Goldbaum, A. O. Mieses. Prócz powyższych otrzymał także dr. Witz większość głosów i prawdopodobnie do komitetu przyjętym będzie, jakkolwiek uchwalono wybrać tylko 30.

Mówią także, iż dr. Juljusz Kolischer nie przyjął wyboru a w miejsce jego ma być powołany dr. Jekeles — zamiana, która nas wcale gniewać nie powinna. Większość przeważna komitetu tego jest za ugodą z centralistami, i niezawodnie zechce ona przeprowadzać wybory w swoim duchu. Stronnictwo to jednakowoż jest za słabe, aby bez sprzymierzeńców czegoś dokazać było w stanie, zwłaszcza, iż i między żydami jest partja dosyć silna, która na politykę dzisiejszego rządu wcale się nie godzi i z pewnością pójdzie ręka w rękę z większością w kraju. Bądź co bądź, skoro istnieje już komitet z tendencją polityczną, toć nam ignorować go nie należy, ale raczéj należałoby postarać się o utorowanie drogi do porozumienia się z nim — coby zresztą nie było tak trudną rzeczą, skoro w samym komitecie odzywają się już głosy chętne do zawarcia kompromisu z centralnym komitetem. Co zaś piszą dzienniki wiedeńskie o zawartym już niby aljansie ze stronnictwem ruskiém, to wszystkie te doniesienia policzyć należy na karb bujnéj wyobraźni korespondentów ze Lwowa do dzienników wiedeńskich.

W tutejszéj izbie handlowéj zapadła podobno już uchwała zniesienia memorjału do rządu, wyłuszczającego potrzebę przywrócenia bankakty; podobny memorjał, jak wam już zdaje mi się donosiłem, uchwalić ma także rada miejska na najbliższém posiedzeniu.

Gród nasz cywilizuje się coraz więcéj, prócz gazowego oświetlenia, które mamy już od kilkunastu lat po główniejszych ulicach; prócz omnibusów i całéj armji dorożkarzy, będziemy mieli na wzór miast wielkich kolej konną. W tych dniach bowiem wniosło jakieś towarzystwo niemieckie prośbę do gminy o zezwolenie wybudowania takiéj kolei. Prośbę tę oddano komisji magistratu do dania swéj opinji, która przedłożony projekt uznać miała za polecenia godny. Prawdopodobnie tedy i rada miejska zgodzi się na propozycję owego towarzystwa, i być może, że jeszcze w tym roku będziemy jeździć tramwajem. Czy przedsiębiorstwo takie opłacać się będzie, to inna kwestja — mnie się nie zdaje. W Niemczech w miastach z daleko mniejszą ludnością od naszego Lwowa, jak n. p. Norymbergja, Frankfurt nad Menem i t. p., istnieją wprawdzie takie przedsiębiorstwa i robią dobre interesa, ależ bo téż tam ruch w ogóle jest większy niż u nas, głównie z powodu bardziéj ożywionego handlu, który tu zbyt jeszcze słaby, i dla tego téż zdaje mi się przedsiębiorstwo owe u nas wprowadzone, nieco ryzykowne.

Wiedeń 29 maja.

ω. Wczoraj odbyło się posiedzenie komitetu wyborczego dla niższej Austrji, pod prezydencją dra Menger, ponieważ prezydent niemieckiego stowarzyszenia dr. Józef Kopp słabością swą nieobecność wytłómaczył.

Uchwalono zająć się agitacją wyborczą, nie oglądając się na konserwatystów, których organem dziś *N. fr. Pr.* a reprezentantem dr. Herbst.

Misja dra Kaiserfelda widocznie się nie powiodła, ponieważ na zapytanie kilku

członków komitetu, przewodniczący odpowiedział, że były wprawdzie propozycje ze strony komitetu 1871 (z czasów Hohenwarta) ale nie doprowadziły do rezultatu.

W ciągu rozpraw zabierało głos kilku mówców i ogólne było mniemanie, że dla saméj zasady nie wypada się im jako reprezentantom idei demokratycznéj łączyć z konserwatywnemi żywiołami (hochconservative Elemente), których proteguje rząd i organ dziś mamelucki *N. fr. Pr.* Ostatnią zapadłą uchwałą jest: wysadzić członków komitetowych na prowincję, którym ma być powierzony kierunek wyborów w oznaczonych okręgach.

Nawet lokal sobie wynajął komitet Koppa, w mieście Wipplingerstrasse nr. 9, gdzie interesowani schodzić się mają i obradować regularnie w terminach oznaczonych.

Czy się kłócą w drobnych rzeczach, czy są w pewnych punktach w zgodzie niemieccy centraliści, to dziś zawsze celem wszystkich Niemców do parlamentu wybranych: nie dopuszczać do zmiany systemu centralizacji, który to system tylko im hegemonję polityczną i zyski materjalne zapewnić może na długie lata.

Wiedeń. Co do przeprowadzenia ustawy o uregulowaniu płac urzędników podaje *Zeitschrift des allgem. Beamtenvereins* główne przepisy wykonawcze do ustawy z 15go kwietnia b. r.: Urzędnikom przechodzącym z 12 klasy djet do 11 stopnia według nowéj ustawy, czas służbowy w 12 klasie djet spędzony, dopisuje się przy obliczaniu kwinkwenjów w 11 stopniu. Dodatki aktywalne mają być zalikwidowane według miejsca służby, tj. siedziby urzędowéj, w któréj urzędnik przebywa stale jako taki. Do klasy 1 co do dodatków aktywalnych należy Wiedeń z 10 okręgiem gminnym za rogatką Favoriten; do 2 klasy z miast galicyjskich Lwów i Kraków; do 3 klasy z tychże miast Tarnów, Tarnopol, Kołomyja, Brody, Przemyśl, Stanisławów, Jarosław, Sambor, Śniatyn, tudzież Czerniowce.

Do postanowień przejściowych rzeczonéj ustawy, wydano następujące przepisy:

Do §. 1. Jeżeli dawniéj jaka kategorja służbowa kilka klas djet obejmowała, teraz zaś, po zniesieniu téj różnicy, tylko jednę klasę djet obejmuje, to pod względem dodatków kwinkwenalnych zalicza się cały czas w téj kategorji służbowéj spędzony, a zatem i czas, przez który należał do niższéj klasy djet. Natomiast urzędnikom pewnych funkcyj, te same nazwy noszącym, liczy się przy posuwaniu na wyższy stopień płacy tylko te lata, które spędzili w klasie djet, obecnemu stopniowi odpowiadającéj.

Do § 2. Urzędnikom tytuł i charakter wyższéj kategorji służbowéj noszącym, albo na posadę wyższą tylko prowizorycznie zamianowanym, należą się odpowiednie temu wyższemu stopniowi płace dopiero wtedy, gdy tę wyższą posadę stale otrzymają. W ostatnim wypadku, tylko tym urzędnikom, którzy już dotychczas byli tytułem i charakterem wyższéj kategorji służbowéj wyszczególnieni, albo wyższą posadę służbową tymczasowo zajmowali, ma być czas służby w ten sposób spędzony, wliczany celem posunięcia do wyższéj płacy w obrębie tegoż stopnia. Dla tego nie mają prawa do wliczania tego czasu służbowego dla kwinkwenjum ci urzędnicy, którzy dopiero po 1 lipca 1873 tytułem i charakterem wyższéj posady wyszczególnieni, albo na wyższą posadę tymczasowo powołani będą, a następnie tę wyższą posadę stale otrzymają.

Do § 3. Celem należytego zastosowania tego paragrafu postanowień przejściowych, winno się w zestawieniu go z ustępem 1 § 7 ustawy z 15 kwietnia b. r. rozróżniać: a) czy urzędnik przy uregulowaniu płac z wyższéj klassy djet do niższego stopnia przeniesiony, tę posadę wyższéj klasy djet obecnie stale zajmuje, albo b) rangę wyższéj kategorji służbowéj tylko jako osobiste wyszczególnienie honorowe otrzymał, albo też c) z poprzedniego wyższego stanowiska ad personam otrzymał. Tylko w wypadku pod b) nie należą się urzędnikowi odpowiednie jego stopniowi tytularnemu płace; natomiast w wypadkach a) i c) należą się mu płace, jego dotychczasowemu stopniowi wyższemu według nowéj ustawy odpowiadające, mimo, że osobiście do stopnia niższego został przeznaczonym.

Niemcy.

Dnia 28 maja parlament obradował naprzód nad konwencją pocztową zawartą z Włochami. Po przemówieniu jeneralnego dyrektora poczt p. Stephan, w którém tenże skreślił historję wszystkich dotychczasowych układów z Włochami w tym względzie i wykazał obustronne korzyści wynikające z będącéj w mowie konwencji, takowa została przyjętą w pierwszém i drugiem czytaniu. Następnie przystąpiono do obrad nad etatem na rok 1874. Dwaj deputowani Richter i Benda przedstawili stan finansowy cesarstwa niemieckiego w bardzo smutnych kolorach, co ma się rozumieć wywarło niezbyt miłe wrażenie na reprezentantach Niemiec. Dopiero mowa p. Miquel'a o obecnym i przyszłym stanie finansowym Niemiec zdołała po części zatrzeć ślady wrażenia sprawionego przez poprzednich mówców.

Że w przyszłości wydatki coraz bardziéj wzrastać będą, zwłaszcza na potrzeby zarządu wojennego, winą temu jest szybki wzrost cen na przedmioty tego rodzaju. Wydatki jednak te bądź co bądź Niemcy muszą ponosić. Najlepszém źródłem dochodów niech będzie nowy podatek państwowy, a równowaga prędko da się osiągnąć. Środek ten powiększenia dochodów cesarstwa będzie i politycznie zupełnie usprawiedliwionym. Cesarstwo czuje dotkliwie brak jakiéjś pewnéj własności produkcyjnéj. Jeżeli jednak pojedyncze państwa zechcą odstąpić części swoich dochodów na cele państwowe, to można się spodziewać, że pomiędzy rozchodem i przychodem da się osiągnąć tak pożądana równowaga.

Deputowany Below wystąpił bardzo energicznie przeciwko cłu od żelaza surowego i od machin. Cło tego rodzaju nazwał mówca niedorzecznością ekonomiczną, albowiem najbardziéj może się przyczynić do zwichnięcia przemysłu, handlu i nawet gospodarstwa wiejskiego. Przemysłowi niemieckiemu należy przyjść w pomoc przez zniesienie cła od żelaza. — Tenże mówca dotknął także stosunków klasy wyrobniczej do chlebodawców. Obrady nad etatem jeszcze w ciągu dni kilku zajmą uwagę parlamentu.

Wszystkie frakcje parlamentu odbyły naradę w celu porozumienia się względem odroczenia parlamentu aż do jesieni. Konserwatyści i t. z. niemieckie stronnictwo państwowe stanowczo się oświadczyli przeciwko odroczeniu. Większość zaś nationalliberałów, część postępowców i środek, były za odroczeniem. Rząd niemiecki, zwłaszcza żywioły południowoniemieckie w nim reprezentowane, są przeciwne odroczeniu parlamentu.

Rząd kładzie największy nacisk na to, aby prawo wojskowe w ciągu bieżącéj sesji parlamentu koniecznie było załatwioném. Prawica parlamentu chce, aby całą tę masę materjału, nad którą przyjdzie parlamentowi pracować, przekazać komisjom i przez czas niejakiś nie zgromadzać się w plenum, a tem samem dać komisjom dosyć czasu do opracowania tego materjału. Tym sposobem parlamentowi praca będzie znacznie ulżoną, skoro komisje przedstawią swoje dokładne sprawozdania. W tym celu mają podobno jeszcze raz zebrać się na naradę delegowani od rozmaitych stronnictw.

Bawarskie ministerstwo oświaty zajmuje się obecnie projektem reformy liceów. W skutek téj reformy ma być ostatecznie usunięty wpływ jaki biskupi wywierali na licea od czasu Maksymiljana II. Szczególniéj resztki wpływu biskupów na obsadzanie posad nauczycielskich w liceach będą usunięte. Odtąd obsadzanie posad nauczycielskich w tych zakładach będzie wyłącznie zależeć od ministerstwa oświaty.

Członkowie rady miejskiéj Strassburga, którzy jak wiadomo zupełnie z rady wyszli, mają znowu wrócić na swe dawne stanowiska. W tym względzie rząd się podobno układał z byłymi radcami, które to układy podobno miały doprowadzić do porozumienia. Również rząd podobno czyni zabiegi o wybór na prezydenta miasta p. Kleina, bardzo powolnego dla swych widoków.

I w tym względzie radcy okazali się gotowymi do uczynienia zadosyć rządowi, przynajmniéj tak piszą miejscowe dzienniki niemieckie.

Rossja.

Ultra-narodowy organ moskiewski *Gołos,* który niedawno z taką radością witał cesarza Wilhelma w Petersburgu, obecnie w artykule z powodu owego widzenia się obu cesarzy starał się wykazać, że Prusy całą swą wielkość obecną i cały swój stopniowy wzrost od stu lat przeszło zawdzięczają Rossji. Dotąd powiada organ Milutyna, wszystkie korzyści z wzajemnego przymierza ciągnęły Prusy, czas jednak żeby i Rossja korzystała z przyjaźni pruskiéj. Korzyść tę Rossja odnieść może, jeżeli sobie weźmie za wzór system rządu pruskiego bezwzględnego giermanizowania wszystkiego, co nie jest niemieckie, i przyswoiwszy go sobie rozpocznie systematyczne rusyfikowanie wszystkiego, cokolwiek w granicach państwa rossyjskiego jeszcze nie jest rossyjskie.

Wszystko bowiem, co żyje w Rossji, musi żyć dla idei państwowéj rossyjskiéj.

Naturalnie, że tego rodzaju artykuł wymierzony jest zarówno przeciw Polakom, jak i przeciwko Niemcom w Nadbałtyckich prowincjach; to téż dzienniki niemieckie wychodzące w Rossji nie mogły go pozostawić bez odpowiedzi. Wychodząca w Petersburgu *Nordische Presse,* zamieszcza z tego powodu artykuł, w którym między innemi znajduje się taki ustęp: „Największą korzyść, jaką Rossja z Prus wyciągnąć może, widzi *Gołos* w naśladowaniu rządu pruskiego. Lecz cóż *Gołos* uważa za godne naśladowania? Czy uporządkowane finanse, czy sumienny i nieprzekupny stan urzędniczy, czy wyborną organizację wojskową, czy niezmordowaną troskliwość rządu o krzewienie światła w narodzie, czy wreszcie trzeźwe i pracowite usposobienie narodu niemieckiego? Nie! to mógłby zalecać, gdyby mu rzeczywiście chodziło o politykę naśladowania; lecz jego wycieczka na ten temat była tylko środkiem do głównego celu, do którego ten dziennik przedewszystkiem i uporczywie zmierza. Tylko jednę giermanizację podnosi *Gołos* jako godną naśladowania! Z niéj ma Rossja odbić sobie cały kapitał, jaki jéj Prusy są dłużne.

Prusy, pomimo wszystkich swych zwycięztw i sławy, winne są Rossji wszystko, nawet egzystencję. To wszystko jednak daruje im *Gołos,* a chce wziąść tylko od nich giermanizację, ponieważ to tylko służy mu za broń w jego nienawiści do Nadbaltyckich prowincji. Dla tego szuka *Gołos* przewodniéj idei rządów cesarza Wilhelma, który stworzył zjednoczenie Niemiec, jedynie w giermanizacji Polaków i Francuzów. Do takich sztuczek ucieka się *Gołos,* chcąc zasłonić prawdziwy dramat, jaki chciałby chętnie, ażeby był odegrany w Rossji. Ten sposób politykowania jest wprawdzie dość podstępny, lecz ani uczciwy, ani mądry nie jest... Nawet wychodząc z punktu widzenia realnéj korzyści, potrzeba się zapytać: naco się przyda rusyfikacja nadbaltyckich prowincji *à tout prix?* Jakież szkoły chce *Gołos* zaprowadzić na miejsce tych, które w owych prowincjach zaprowadzili Niemcy? Jeżeli chodzi o korzyść, to cóż jest więcéj korzystnego, czy sztucznie zaprowadzona pustynia, czy uprawna rola? Śmierć czy życie?

Ostatni ten ustęp dobrze charakteryzuje stosunek, w jakim się znajdują Niemcy do panującéj narodowości w Rossji i w zupełności zastosowany być może do Polaków. Moskwiczenie Polaków i Niemców jest niczém innem, jak zaprowadzeniem pustyni w krajach polskich i nadbaltyckich, i uskutecznić się da chyba przez wytępienie całéj ludności, jeżeli to jest możebne. Polska — to życie; Rossja — to śmierć dla krajów polskich.

Niektóre dzienniki rossyjskie donoszą, iż z pobytu ces. Wilhelma w Petersburgu mają wkrótce spłynąć znaczne korzyści dla przemysłu niemieckiego. Podczas tego pobytu, mianowicie miał Bismark zawrzeć układ z rządem rossyjskim względem znacznych zmian w przepisach cłowych na granicy rossyjsko-pruskiéj na korzyść Niemiec.

Gospodarstwo przemysł i handel.

Kraków 31 maja.

Położenie targu pieniężnego w Krakowie skutkiem katastrofy wiedeńskiéj stało się nadzwyczaj krytyczne.

Kraków, jakkolwiek nie raz już nałóg gry giełdowéj drogo przypłacił, niepoprawny jednak dość znacznie zawsze angażuje się w papierach wiedeńskich. Nie dziw więc, że przy każdym spadku papierów wiedeńskich finansiści nasi i giełdowicze ostatniego guldena dopłacać muszą bankom i instytucjom finansowym dla uratowania papierów swych, których kurs się obniżył. W skutek tego wyciągają oni z obiegu ile się tylko daje pieniędzy a brak tych ostatnich boleśnie uczuć się daje — głównie małemu przemysłowi.

Jak wszędzie bowiem tak i tutaj panuje reguła, że kto dużo ma, ten jeszcze więcéj dostaje — ale kto mało ma, temu grozi utrata i téj odrobiny. Wielki przemysł, a mianowicie katogorja „protokółowanych", łatwo dostaje kredyt w banku narodowym, i to kredyt bardzo tani. Mały przemysłowiec, któremu bank narodowy kredytu nie daje, w żadnym innym banku takowego dziś nie dostanie, bo każdy bank w skutek ogólnego położenia dzisiaj cierpi raczéj niedostatek pieniędzy, a choćby nawet miał jakiś zapas gotówki, chowa takowy na wszelki wypadek.

W takich okolicznościach rada miejska bardzo nieoględnie postąpiła, uchwalając, aby 100,000 zła., które wpłynęły z banku hipotecznego jako rata pożyczkowa, wypożyczyć wydziałowi krajowemu. Pieniądze te raczéj trzeba było ulokować w kasie oszczędności krakowskiéj. Wydział krajowy da sobie radę bez krakowskich pieniędzy, bo wydział na zawołanie może mieć kredyt nawet w banku narodowym, a 100,000 zła. w kasie oszczędności ulokowane przydałyby się bardzo Krakowowi samemu, w którym pieniądz dziś tak bardzo podrożał.

Od centralnego wydziału stowarzyszenia oficjalistów prywatnych:

Zaproszenie. — Odnośnie do poprzednich odezw w sprawie zwołania rady nadzorczéj towarzystwa wzajemnéj pomocy oficjalistów prywatnych zawiadamiam, że posiedzenia téjże rady odbędą się w dniu 21 czerwca r. b. i dni następne.

Lwów, d. 25 maja 1873 r.

Stefan hr. *Zamojski,* prezes.

Kronika potoczna i rozmaitości.

Kraków, 31 maja.

Dziś rano przybył do Krakowa p. namiestnik hr. Gołuchowski. Zwiedzał szkoły normalne i odwiedził w południe p. prezydenta Dietla w magistracie gdzie konferował z nim blizko półtoréj godziny. O godz. 7 wieczór odjechał p. namiestnik do Szczakowy na spotkanie cara rossyjskiego.

† Kasper Zubowski, obywatel tutejszy, znany także na polu literatury z licznych pism ulotnych natury polemicznéj, zmarł dzisiaj w 76 roku życia swego. Zmarły należał do téj szkoły Wolterjanistów, która z końcem przeszłego a początkiem naszego stulecia licznych w Polsce miała zwolenników. Nawet najpóźniejszy wiek nie zatarł w nieboszczyku téj cechy wolnomyślnéj którą się zawsze odznaczał.

Skromny nadzwyczaj w życiu, kruszył ile razy sposobność się nadarzyła kopje w obronie zasad liberalnych i postępowych, a będąc bliskim śmierci czynem dowiódł, że liberalizm i postępowość nie były u niego tylko czczym frazesem; albowiem majątek zebrany pracą i oszczędnością zapisał cały — na stypendja dla uczniów szkół ludowych, realnych, technicznych i uniwersytetu z wydziału lekarskiego i filozoficznego. Zapis ten jest aż nadto wymowném świadectwem o zdrowym zmyśle i kierunku postępowym zmarłego o którym jak o nie wielu tylko można powiedzieć że wytrwał: *usque ad finem!*

† Hr. Mostowski zmarł dnia dzisiejszego w Krakowie.

Komitet wykonawczy krakowskiéj komisji dla wystawy powszechnéj w Wiedniu, postanowił udzielić stypendja na zwiedzenie wystawy wiedeńskiéj dwom nauczycielkom i ośmiu nauczycielom szkół ludowych, po jednemu z ośmiu rad szkolnych okręgowych należących do zakresu krakowskiéj komisji wystawowéj.

Rozprawa karna komisarza Paschmy, o któréj wczoraj mylnie donosiliśmy, że się odbyła, miała miejsce dzisiaj przy drzwiach zamkniętych, ponieważ okazała się być skomplikowaną z innemi sprawami, których dochodzenie będzie poddane sądowi kraj. karnemu.

Z sądu karnego. — We wtorrek odbędą się w tutejszym sądzie karnym następujące ostateczne rozprawy: Jana Bobra i 4-ch wspólników o ciężkie uszkodzenie ciała, Bartłomieja Giermka i Mikołaja Michny o rozbój i gwałt publiczny, Józefa Zdebskiego o kradzież.

Prof. dr. Skobel przygotowuje podobno 4-te wydanie cennego swego dziełka: „O skażeniu języka polskiego.

P. Jan Jodłowski otwiera we Lwowie filję zakładu kumysowego, istniejącego w Krakowie pod jego zarządem.

Bronisław Radziszewski, znany z naukowych prac swoich profesor chemji w uniwersytecie lwowskim, objął redakcję wychodzącego we Lwowie „Czasopisma towarzystwa aptekarskiego“, przez co pismo to niezawodnie bardzo się podniesie.

Nadane stypendja. — Pan Wincenty Siemieński nadał na mocy służącego mu prawa rozdawnictwa stypendjów fundacji ś. p. Siemieńskiego przeznaczonych dla kandydatów stanu nauczycielskiego, a w braku tych dla uczni szkół ludowych, dwa stypendja téj fundacji po 50 zła. począwszy od roku szkolnego 1872/3 Stanisławowi Adamczykowi, uczniowi IV klasy głównéj szkoły wzorowéj w Krakowie i Ksaweremu Latinikowi, uczniowi III kl. tejże szkoły.

Nowe szkoły początkowe i lepsze uposażenie już istniejącyh:

Gminy Litwinów w pow. podhajeckim, Kotowa Wola w tarnobrzeskim i Dennia w złoczowskim, postanowiły założyć szkołę bądź ulepszyć jéj uposażenie. Pierwsza z tych gmin płacić będzie nauczycielowi 170 zła. rocznie i dostarczy mu 10 korcy zboża; dwór zaś pp. Wenanty i Edmund Lityńscy podarowali mórg ziemi dla szkoły i poniosą koszta materjału i robotnika przy budowie domu szkolnego, oraz płacić będą 25 zła. na opał i 10 zła. na wydatki szkolne. Gmina Kotowa Wola płacić będzie nauczycielowi 110 zła., na potrzeby szkolne 17 zła., a właściciel p. Fran. Popiel 40 zła. i 3 sągi drzewa; rada szkolna dopłacać będzie 62 zła Gmina Dennia wypłacać będzie dla nauczyciela 200 zła. i 10 zła. na potrzeby kancelarji.

Gminy Koszyce wielkie i małe w pow. tarnowskim, postanowiły założyć szkołę, w tym celu zbudować dom szkolny, sprawić sprzęty, płacić nauczycielowi 210 zła. rocznie, na drobne wydatki 10 zła., dostarczyć 4 sągi drzewa. P. Marja Zabina podarowała pod ogród mórg gruntu a ks. Antoni Wróbel płacić będzie corocznie 5 zła. na szkołę.

Gmina Ryków w pow. złoczowskim, podwyższyła płacę nauczyciela z 126 na 160 zła., dodawać będzie nadto 24 zła. na wydatki szkolne i nagrody dla uczniów, zbudować ma dom szkolny i dostarczać opału. Rada szkolna krajowa dopłacać będzie nauczycielowi 40 zła.

Na bezpłatne rozdawanie książek dla ubogich uczni na r. 1873/4 otrzymały okręgowe rady szkolne następujące kwoty: krakowska miejska 138 zła. 34 c., krakowska zamiejska 386 zła. 31 c., wadowicka 569 zła. 61 c., bocheńska 363 zła. 31 c., nowo-sądecka 200 zła. 93 c., jasielska 429 zła. 52 c., tarnowska 536 zła. 45 c., rzeszowska 449 zła. 18 c., sanocka 331 zła. 4 c., jarosławska 472 zła. 46 c., przemyska 347 zła. 29 c., samborska 495 zła. 87 c., stryjska 499 zła. 5 c., lwowska miejska 276 zła. 35 c., lwowska zamiejska 383 zła. 53 c., brzeżańska 273 zła. 74 c., żółkiewska 228 zła. 37 c., złoczowska 527 zła. 96 c., tarnopolska 447 zła. 34 c., stanisławowska 370 zła. 24 c., czortkowska 487 zła., kołomyjska 486 zła. 11 c. Razem 8700 zła.

Wybory uzupełniające odbędą się dnia 19 czerwca r. b.:

Jednego członka do rady pow. w Bóbrce, z grupy większych posiadłości.

Jednego członka do rady pow. w Drohobyczu, z grupy większych posiadłości.

Jednego członka do rady pow. w Śniatynie, z grupy gmin miejskich.

Jednego członka do rady pow. w Cieszanowie, z grupy większych posiadłości.

Wybory odbędą się w mieście powiatowém; o godzinie i miejscu takowych zawiadomieni zostaną wyborcy kartami legitymacyjnemi.

Wyszedł zeszyt 132 *Bibljoteki najciekawszych powieści i romansów* i zawiera: „Skazaniec“, powieść z angielskiego przez Charles Reade i Don Boucicault (c. d.) i „Panna czy Pani“, powieść przez Wilkie Kollinsa (c. d.).

List gończy. — August Engelhardt, kasjer przy kolei żelaznéj w Stanisławowie, Hanowerczyk, sprzeniewierzył 10-dniowy dochód kolei i umknął. Wysłano za nim listy gończe. Obliczają, że pieniędzy sprzeniewierzonych mogło być do 20,000 zła.

Pierwsza międzynarodowa wystawa zwierząt na powszechnéj wystawie wiedeńskiéj otwartą została w dniu dzisiejszym i trwać będzie do 9 czerwca. Według katalogu zapowiedziano na tę wystawę między innemi 1100 sztuk bydła rogatego, 1600 owiec, 400 świń i t. d.

Biuro, wydające karty wstępu na powszechną wystawę wiedeńską, zwróciło się do ministerstwa handlu z propozycją, ażeby cenę wstępu przez sześć dni w tygodniu zniżyć z 1 zła. na 50 c., a natomiast w jednym dniu, podobno w piątek, podwyższyć na 2 zła.

Udział osób, zwiedzających wystawę wiedeńską, zawsze jest jeszcze dosyć słaby, co głównie przypisać należy ciągłéj niepogodzie. We środę weszło na plac wystawy 17,277 osób ale z tych za opłatą całego wstępu tylko 5738 a zupełnie bezpłatnie (wystawcy, sprawozdawcy robotnicy) 9870.

Praska prokuratorja rządowa skonfiskowała ostatni numer dziennika *Weleslavin.*

W Warszawie zawiązać się ma towarzystwo nauczycieli szkół wyższych i początkowych w celu niesienia pomocy tak im samym, jak ich wdowom i sierotom.

Pogrzeb Manzoniego w Medjolanie, odbył się z wielką uroczystością: książęta Humbert i Amadeusz, prezydenci obydwu izb, ministrowie i mnóstwo znakomitości włoskich i zagranicznych oddali ostatnią usługę wielkiemu poecie.

Maszyna zecerska. — Czasopismo *Umiejętność* podaje, że niejaki Makie wynalazł maszynę zecerską. Maszyna Makie'go składa od 8 do 40 tysięcy liter na godzinę; jeden zecer londyński, już obznajomiony z tą maszyną, składa na godzinę 12,000 liter. Maszyna składa czcionki wszelkiego rodzaju i wielkości, dając przytem możność przechodzenia bez przerwy od jednego pisma do drugiego, tak, że rozmaite pisma, gazety, książki, ogłoszenia i t. p. można składać bez przerwy jedno po drugiem. Szybkość składania jest jednakową dla wszystkich języków, nawet w tym razie jeżeli rozmaite języki mieszają się z sobą. Maszyna ta jest samodziałająca; wprowadza się w ruch za pomocą pary lub ręki i składa za pośrednictwem przedziurawionéj tektury. Robotnik jednem poruszeniem przedziurawia litery, połowy wyrazów i całe wyrazy, okresy, stosownie do rodzaju używanéj maszyny. Dziurawienie odbywa się z prędkością 500 liter na minutę. Według wyżej wymienionego czasopisma konstrukcja maszyny jest taka, że dość rzadko wypadnie ją naprawiać.

Teatr.—W niedzielę 1 czerwca, na dochód tow. dobroczynności: „Żaki,“ operetka w 2-ch aktach; chóry wzmocnione współudziałem amatorów; i „Zbudziło się w niéj serce,“ sielanka dramatyczna w 1-ym akcie.—W poniedziałek: „Marja córka pułku,“ opera komiczna w 2-ch aktach; chóry wzmocnione współudziałem amatorów. — We wtorek 4-ty występ p. Ładnowskiego: „Otello murzyn wenecki,“ tragedja w 5 aktach.

Spostrzeżenia meteorologiczne. — Dnia 30 maja deszcz bez przerwy aż do wieczora; termometr od 6.0 doszedł do 8.5 R. Barometr nad ranem dnia 31 począł się cofać w górę; rano o 6 dnia tegoż stan jego był 327.69, termometru 5.6 R. Wiatr zachodni zimny.

Wiadomości urzędowe.

— Cesarz mianował attaché poselstwa w Konstantynopolu hr. Józefa Wodzickiego, sekretarzem honorowym poselstwa.

— Minister sprawiedliwości mianował adjunkta sądowego przy sądzie krajowym w Czerniowcach, Józefa Popławskiego, adjunktem sądu pow. w Starożyńcu.

Wyciąg z dziennika urzędowego *Gazety Lwowskiéj* z dnia 27 i 28 maja.

Edykta. Lwowski sąd kraj. zawiadamia Rafała Rohozińskiego, iż na prośbę spadkobierców Alfr. Wolfa, dozwolono wykreślić 700 rsr. z realności l. 231 i 232 1/4 we Lwowie. — Sąd obwod. w Rzeszowie zawiadamia Aleks. Pisarzewskiego o pozwie Wolfa Birnbauma pto prawa odkupu dóbr Olszowice.—Lwowski sąd kraj. zawiadamia Jana Chwaliboga o pozwie Ozjasza Horowitza pto zapłaty 5% od kwoty 4,800 zła.

Licytacje. W sądzie pow. w Cieszanowie, d. 23 czerwca, 21 lipca i 25 sierpnia, realność l. 28 w Łówczy.—W sądzie pow. w Uhnowie, dnia 19 czerwca, 21 lipca i 21 sierpnia, gospodarstwo l. 75 w Rzeczycy.—W sądzie pow. w Bolechowie, dnia 27 czerwca, realność l. 82 w Wołoskiéj wsi.—W sądzie pow. w Bolechowie, dnia 16 i 23 czerwca, celem wydzierżawienia folwarku w Geryni, należącego do masy spadkowéj po ś. p. Janie Cienciewiczu.—W sądzie obw. w Tarnopolu, dnia 20 czerwca, sianożęcie Wojciecha Kłosa. tamże.

Obwieszczenie. Z dniem 1 czerwca wejdą w życie urzędy pocztowe w Zurawicy i w Stanisławczyku.

Konkursa. — Dnia 10 maja umarł w Probużnie nowej, powiatu husiatyńskiego, pleban obrz. gr. kat. ks. Szymon Łukasiewicz, przeżywszy lat 61, z tych w stanie duchownym 38. Do parafji tego probostwa wraz z filjami w Probużnie starej i Hryńkowcach, należy w 3-ch miejscowościach 1400 dusz. Obowiązki pasterskie pełni każdoczesny pleban. Prawo patronatu wykonuje p. Antoni Zawadzki. Główne uposażenie stanowią: 210 morgów 1523 sążni kw. ról w dobréj glebie i 14 morgów 1340 sążni kw. łąk wydających siano słodkie, a przytem kilka pomniejszych źródeł. Czysty dochód roczny obliczony jest na 282 zła. a celem uzupełnienia kongruy na 315 zła., dopłaca fundusz religijny rocznie 33 zła., pokrywając także wszystkie podatki plebańskie wraz z dodatkami.

Ostatnie wiadomości.

Zamieszczamy powyżéj korespondencję ze Lwowa, która podaje skład komitetu wyborczego „żydów galicyjskich.“ Skład ten a szczególnie kilka nazwisk, które tam czytamy dają nam pewną nadzieję, że komitet ten nie postawi żadnego programu antinarodowego i że porozumienie między nim a komitetem centralnym nie napotka na trudności.

Za przykładem Lwowa i u nas w Krakowie rozpoczął się już ruch wyborczy. Centralny komitet wyborczy krakowski odbył wczoraj i dzisiaj posiedzenia i wzmocnił się przybraniem kilku członków z miasta i okolicy. Jako reprezentantów dziennikarstwa miejscowego zaprosił komitet do udziału w pracach swych pp. Szukiewicza i Mieczysława Pawlikowskiego.

Jutro w niedzielę car rossyjski przyjedzie do Wiednia. Cesarz ma wyjechać na spotkanie do Gaensendorf.

Z Francji donoszą, iż minister spraw zagr. ks. Broglie wyda okólnik do posłów zagranicznych, w którym da im instrukcje takie, jakie byłby im mógł dać jego poprzednik.

Zgromadzenie narodowe uchwaliło wniosek względem przywrócenia kolumny Vendôme w jéj dawniejszéj postaci i odroczyło się do czwartku.

Kursa.—Wiedeń 31 maja godz. 4 m. 30. m. 4% zjednocz. dług państwa banku 67.70. — Zjedn. oblig. państwa w srebrze 72.60.—Losy z 1860 r.100.—. — Akcje banku 962.—. — Akcje kredytowe 280.—.—Londyn 110.—.— Srebro 109.50. — Dukat —.—. — Lombardy 185.—. — Losy z 1864 r. 138.—. — Akcje franko-austr. 105.—. — Napoleony 8.82—.— Akcje kolei Karola Ludwika 214.—. — Akcje kolei lwow. czern. 144.—. — Akcje kolei półn. wschodniéj 132.—. — Akcje banku związkow. 84.—.— Oblig. indemn. gal. 75.—.— Akcje banku wied. dla obrotu 160.—.—Akcje anglobanku 198.—.—Akcje kolei rząd. 327.—. — Kolei siedmiogrodz. 154.—. — Kolei Rudolfa 160.—.— Tramway 258.—. Banku budowy 128.—. — Akcje kolei wschodniéj 100.—.— Akcje banku anglo-węg. —.—. — Akcje kolei zjedn. 158.—.—Losy tureckie 70.—.— Losy premj. węg. 87.50.—Akcje kolei bogumińskiéj 162.—.—Akcje kolei ces. Elżbiety 233.—.— Akcje kolei półn. zachodn. 209.50.— Akcje franco-hungaria 43.—. — Ogólny bank austr. 167.—.— Akcje nowego wiedeńskiego tow. Tramway —.—.

Usposobienie giełdy: stałe.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny:
Stanisław Gralichowski.

Do dzisiejszego numeru dołącza się dodatek powieściowy.

Następny numer *Kraju* wyjdzie we środę rano.

Kurs papierów i pieniędzy.

KRAKOW, 31 maja.	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
5% Obligacje indemn. galicyjskie.. kupon ubiegły ... —39	75	50	77	50
[illegible]% Listy zastawne galicyjskie .... kupon ubiegły 166	—	—	71	50
5% Listy zastawne galicyjskie..... kupon ubiegły 208	76	—	78	—
4% Listy zastawne polskie serja I.. kupon ubiegły 175	92	75	94	75
4% Listy zastawne polskie serja II. kupon ubiegły 175	92	25	94	25
5% Listy zastawne polskie nowe . kupon ubiegły 219	92	50	94	25
4% Listy likwidacyjne polskie..... kupon ubiegły..... 2—	77	75	79	75
6% Listy zastawne banku hip. gal. kupon ubiegły 150	85	50	87	50
6% Listy zastawne banku włościań. kupon ubiegły 250	—	—	95	50
Galic. zakładu kredyt. ziemskiego:				
5 1/2% Listy zast. 36-letnie srebrem.	—	—	—	—
6% Listy zast. 36-letnie banknot..	—	—	—	—
6% „ „ 18-letnie „	—	—	—	—
Akcje kolei warszawsko-wiedeńskiéj.	—	—	95	50
„ „ galic. Karola-Ludwika ..	212	—	217	—
„ „ lwowsko-czern.-jaskiéj ..	142	—	146	—
„ banku dla han. i przem. 80 zła.	—	—	—	—
Losy krakowskie na 20 zła........	—	—	25	—
„ 5% (Donau-regulirung).......	—	—	—	—
„ premjowe węgierskie.........	—	—	—	—
„ 3% tureckie 400 franków	—	—	—	—
„ miasta Stanisławowa	—	—	25	—
Srebro nowe austrjackie..........	109	—	111	—
„ w kuponach	108	25	109	25
„ (obrączkowy rubel).........	170	—	175	—
Ruble papierowe rossyjskie........	147	50	149	—
Talary pruskie..................	165	—	168	—
Dukat obrączkowy...............	5	22	5	35
20-frankówka	8	76	8	90
Rumuńskie obligacje 100 tal.	41	—	43	—
WIEDEN, 30 maja.				
Renta austrjacka 5%............	67	60	67	90
„ „ w srebrze 5%	72	75	73	—
Losy:				
Z roku 1839 całe za 100 zła........	265	—	268	—
„ 1839 1/5 „ 100 „	265	—	268	—
5% rząd. z r.1854 za 250 „	96	25	96	75
% „ „ 1860 całe „ 500 zła. ..	99	50	100	—
% „ „ 1860 1/5 „ 100 „ ..	114	—	115	—
Rządowe „ 1864 za 100 zła.	138	50	139	50

	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Węgierskie poż. prem. na 100 zła....	91	—	93	—
Kredytowe 1860 r..... „ 40 zł. m. k.	—	—	—	—
Krakowskie .... „ 20 zła. ..	—	—		—
Ofen (Budy)......... „ 40 „	30	50	31	—
Rudolfa............ „ 10 „	14	50	15	—
Salzburga.......... „ 20 „	22	—	23	—
Obligacje:				
Indemnizacyjne galicyjskie........	74	25	74	75
Pożycz. kolei węg. sr. 5% szt. 120 zła.	97	—	97	50
Akcje bankowe:				
Anglo-austrjackie ..... za 120 zła.	198	—	199	—
Boden-Credit austrjac. . „ 80 „	285	—	287	—
„ „ węgier. .. „ 80 „	63	—	66	—
Franco austrjackie .... „ 80 „	100	—	102	—
„ węgierskie .... „ 80 „	43	—	44	—
Galic. banku hipotecz. . „ 160 „	—	—	—	—
„ dla handlu i prz.. „ 80 „	—	—	—	—
„ Landebk. Lwów. „ 100 „	—	—	—	—
Handelsbank wiedeński „ 200 „	148	—	150	—
Interventionsbank..... „ 80 „	—	—	—	—
Länderbank Verein.... „ 140 „	—	—	—	—
Nationalbank	954	—	956	—
Unionbank .... za 200 zła.	154	—	156	—
Vereinsbank austrjackie „ 200 „	81	—	83	—
Verkehrsbank .... „ 80 „	—	—	—	—
Wechslerbank wiedeńs. „ 80 „	—	—	—	—
Wechslerstuben Gesel.. „ 80 „	—	—	—	—
Wiener Bank Verein... „ 80 „	—	—	—	—
Akcje kolei:				
Arcyksieeia Albrechta 200 zła.....	—	—	—	—
Alföld Fiume .... 200 zła. sr. .	162	—	164	—
Dniestrzańska ...... 200 „ „ ..	—	—	—	—
Elisabeth .... 200 zł. m. k..	233	—	235	—
„ Linz Budw. 200 zła. sr. .	199	—	—	—
Eperies-Tarnow ..... 200 „ ..	—	—	—	—
Ferdinand Nordbahn 1000 zł. m. k..	2160		2180	
Gal. Karl Ludwig ... 210 zła. sr...	213	—	215	—
Kaschau Oderberg... 200 zł. m. k..	164	—	165	—
Lemb. Czern. Jassy.. 200 „	144	—	146	—
Rudolfbahn .... 200 „ sr....	159	—	161	—
Siebenbürger I. ..... 200 „ ..	—	—	—	—
Staatsbahn (500 fr.).. 200 „ ..	329	—	331	—
„ II emisji.. 800 „ ..	—	—	—	—
Südbahn (Lombard.). 200 zł. m. k..	186	—	187	—
Theissbahn .... 200 „	213	—	215	—
Tramway wied. ..... 200 „	—	—	—	—
Węg. gal. I. Łupk... 200 „ sr....	—	—	—	—
„ Nordostbahn ... 200 „ ..	132	—	134	—
„ Ostbahn (500 fr.) 200 „ .	—	—	100	—

	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Akcje przemysłowe:				
Baugesells. allg. oest. 80	—	—	—	—
„ Wied..... 100 zł. m. k..	—	—	—	—
Bauverein „ 100 „ „ „ „	—	—	—	—
Kałusza .... 200 „ „ „	—	—	—	—
Masz. wied.......... 200 „ „ „	—	—	—	—
„ lwow. ...„.... 100 „ „ „	—	—	—	—
Parcelacyjne galic.... 100 „ „ „	—	—	—	—
Wied. parcelacyjne... 100 „ „ „	—	—	—	—
Listy zastawne:				
Allg. oest. Bd. Kr. los... 5% zła. sr...	99	75	100	25
„ „ 33 lat los ... 5% w. a. ...	87	10	87	50
„ „ gm. 40 ..... „ „	85	—	86	—
Galic. Banku Hyp..... 6% w. a....	—	—	87	—
„ Banku Włośc... 8% „ „ ...	95	—	95	50
Nationalbank......... 5% m. k....	—	—	—	—
„ „ .... 5% w. a. ...	—	—	88	—
Węg. tow. kred....... 5 1/2% „	—	—	86	—
Obligi pierwszeństwa:				
Arcyks. Albrechta .... 100 w. a. ...	—	—	—	—
Alföld Fiume......... 5% zła. sr...	89	75	90	25
Dniestrzańskie........ 5% „ „ ..	—	—	65	—
Ferd. Nordbahn...... 5% m. k....	—	—	88	—
„ „ „ .... 5% zła. ...	86	—	—	—
„ „ „ .... 5% zła. sr...	101	—	102	—
Gal. Kar. Lud........ 5% „ „ ..	101	50	102	—
„ II. em. .... 5% „	97	50	—	—
„ 1871 III. .... 5% „	95	50	96	—
Kasz. Oderb. .... 5% „	91	—	—	—
Lwów.-Czern.-Jassy:				
„ I 1865 .... 5% sr. w. a..	—	—	—	—
„ II 1867 .... 5% „ „ „	—	—	—	—
„ III 1868 .... 5% „ „ „	—	—	—	—
„ IV 1872 .... 5% „ „ „	—	—	—	—
Mähr. Sch. Central.... 5% „ „ „	—	—	—	—
Siebenbürgen I. ..... 5% sr. w. a..	87	50	86	25
Südbahn (Lombardy). 3% „ „ „	108	75	109	—
Theissbahn........... 5% „	—	—	—	—
Węg.-galic. Łupkow. . 5% „ „ „	—	—	—	—
„ Nordostbh... 300 5% „ „ „	—	—	79	50
„ Ostbahn .... 300 5% „ „ „	71	50	72	—
WARSZAWA, 29 maja.	Rrs.	k.	Rsr.	k.
Listy zastawne serji 1. 4%	95	30	95	60
„ „ „ 2. 4%	94	—	94	30
kupon ubiegły..............	1	74 4/9	—	15
„ nowe 5%	93	95	94	25
kupon ubiegły..............	2	18—	—	10
„ likwidacyjne 4%	79	—	79	30
kupon ubiegły	1	97 7/9	—	—

100 sztuk biletów wizytowych 50 kr. w. a.

100 listów i 100 kopert z monogramem w róż. kolorach w eleganckiém pudełku I złr. 50 kr.

SKŁAD PAPIERÓW

potrzeb piśmiennych, rysunkowych, szkolnych i ksiąg handlowych

WRAZ Z PRACOWNIĄ

monogramów, pieczątek wypukło tłoczonych, biletów wizytowych, adresowych i nagłówków listowych

HENRYKA ŻYCHONIA

przy ulicy Grodzkiéj Nr. 90 w Krakowie

zaszczycony medalem na Wystawie Krakowskiéj w roku 1872 za piękny i tani wyrób wymienionych artykułów, poleca niniejszém Szanownéj Publiczności poniżéj wymienione artykuły po następujących cenach:

100 listów i 100 kopert wraz z wybiciem **monogramu** w różnych kolorach	od 2.— wyżéj.
50 listów i 50 kopert wraz z wybiciem **monogramu** w różnych kolorach	od 1.— wyżéj.
100 listów i 100 kopert wraz z wybiciem **Imienia i Nazwiska**	od 2.50 wyżéj.
100 listów i 100 kopert wraz z wybiciem **białém dwóch lub trzech liter**	od—.75 wyżéj.
100 sztuk **Biletów wizytowych** na **białym matowym kartonie**	od—.50 wyżéj.
100 sztuk **Biletów wizytowych** na **białym glancownym kartonie**	od 1.— wyżéj.
100 sztuk **Biletów wizytowych** na **marmurkowym glancownym kartonie**	od 1.20 wyżéj.
100 sztuk **Biletów wizytowych** na **drewnianym kartonie**	od 1.— wyżéj.
100 sztuk **Biletów adresowych** na **białym matowym kartonie**	od—.75 wyżéj.
1 ryzę 8⁰ [480 ark.] **nagłówków** listowych z papierem	od 3.50 wyżéj.
1 ryza 4⁰ [480 ark.] **nagłówków** listowych z papierem	od 5.— wyżéj.
1000 kopert handlowych dużych (Hanf) wraz z nagłówkiem	7 złr. 50 kr.
500 kopert handlowych dużych (Hanf) wraz z nagłówkiem	3 złr. 75 kr.
1000 sztuk **pieczątek** na **lakowym papierze**	1 złr. 50 kr.
1000 sztuk **pieczątek** w różnych **kolorach**	2 złr. — kr.

Rytowanie stępla na mosiądzu 1 złr. — z herbem lub godłem od 2 złr. do 4 złr. — Stępel jest własnością zamawiającego i użyty być może do pieczętowania jakiem.

☛ Utrzymuje na Składzie zapas gotowych monogramów w różnych kolorach w pudełku po 100 listów i 100 kopert za **1** złr. **50** centów. ☚

Na żądanie przesyła się wzory.

☛ Zamiejscowe zamówienia uskuteczniają się za przesłaniem pół należytości, pozostającą resztę za pobraniem pocztowém.

Wszelkie inne roboty uskuteczniają się punktualnie i po umiarkowanéj cenie. (4374 1-20)

50 listów i 50 kopert z kolorową, piękną gotycką literą w pudełku eleganckiém 75 kr.

100 sztuk biletów adresowych 75 kr. w. a.

Zaproszenie do spróbowania szczęścia!

300,000 M. Ct.

w szczęśliwym wypadku jako największą wygraną podaje *najnowsze wielkie losowanie pieniężne, dozwolone i poręczone przez wysoką władzę wolnego miasta Hamburga.*

To losowanie pieniężne w ten sposób jest urządzone, iż w krótkim przeciągu czasu (w 7 oddziałach) wyciągniętych zostanie z pewnością 43,800 wygranych, między któremi znajdują się *główne wygrane* w danym razie *M. Ct. 300,000;* szczegółowo *200,000 100,000; 75,000; 50,000; 40,000; 2 po 30,000; 1 na 25,000; 3 po 20,000; 3 po 15,000; 6 po 12,000; 13 po 10,000; 11 po 8,000; 12 po 6,000; 32 po 5,000; 65 po 3,000; 204 po 2,000; 412 po 1,000; 412 po 500; 472 po 200; 19,800 po 110 t t. d.*

Już **18 i 19 Czerwca 1873 r.** odbędzie się najbliższe pierwsze wylosowanie wygranych tego przez *rząd poręczonego losowania kapitałów,* jak to z urzędu postanowiono, — kosztuje zaś

1 cały los oryginalny tylko złr. 3½
1 połówka losu „ 1¾
1 ćwiartka „ 1

któreto losy, zupełnie według upodobania, za nadesłaniem odpowiednéj kwoty przez podpisany Dom bankowy sprowadzone być mogą.

Mój *obecnie od 21 lat* istniejący kantor ma nadzwyczajne szczęście, gdyż oprócz wielu innych znacznych *głównych wygranych* wypłaciłem w tutejszych stronach niedawno według rządowych dowodów

1 wygraną na 152,000 M. Ct. i
1 „ 152,500 „

dlatego téż słusznie mogę zaprosić do ogólnego i szczęśliwego uczestniczenia.

Wykonywując zamówienia dołączam potrzebne urzędowe wykazy bezpłatnie a po uskutecznioném ciągnieniu otrzyma każdy z moich interesantów natychmiast i bez wezwania urzędowe wykazy wygranych, z czego wynik jest uwidoczniony. *Wypłata wygranéj* odbywa się *punktualnie* za poręczeniem rządu.

Powieważ przewidzieć można, iż współudział w tém na bardzo rzetelnéj podstawie opartem losowanin będzie bardzo liczny — przeto uprasza się z powodu bliskiego losowania łaskawe zamówienia jaknajwcześniéj wprost nadsyłać do domu *bankowego* znanego pod firmą

J. Dammann
w Hamburgu.

(4360 4-9).

Hurtownie **Bracia Maschl,** Wiedeń, hoher Markt 11 Wchód pod bramą domu.

Potrzeby do szycia i guziki Pióra stalowe, ołówki i t. d.

Szpilki na wagę. Hurtownie.

Na pierwszych tegorocznych (1873) wielkich konkurencyjnych próbach kosiarek otrzymały z pomiędzy najznakomitszych angielskich i amerykańskich fabrykantów właśnie **kosiarki**

Waltera A. Wood'a

pierwszą nagrodę w Pau (Francya) — **jedyną nagrodą** (srebrny medal) w Ayr (Szkocya).

Jeneralna ajencya i skład

A. MACKEAN'A & Co. w Krakowie.

„New Champion" maszyna do koszenia zboża i trawy fl. 455 w. a.
Nowa patentowana maszyna do koszenia trawy z żelaznemi ramami fl. 295 w. a.
Transito o fl. 10 taniéj.

☛ Prospekta i objaśnienia darmo i franko. ☚ (4369 2-8)

LOSY MIASTA KRAKOWA.

☛ **Główne wygrane złr. w. a. 40.000, 35.000, 20.000, 15.000 itd.** ☚

Najniższa Wygrana złr. 30.

sprzedają:

we Lwowie: C. k. uprzyw. Galicyjski Akcyjny Bank Hipoteczny i filie jego w **Krakowie, Czerniowcach, Tarnopolu i Samborze.**

„ Galicyjski Bank Krajowy i **filia jego w Brodach.** 4025 (-?)

w Wiedniu: Bank und Wechslergeschäft der Nieder Oesterreichischen Escompte Gesellschaft.

Dr. HERZL,

dentysta

członek honorowy i ordyn. dentysta c. k. austr. zakładu głuchoniemych i ogólnego zakładu ciemnych pod najwyż. protektoratem J. c. k. Wysokości arcyks. Franciszka Karola, posiadacz krzyża i c. k. austr. węg. przywileju na sztuczne

zęby i szczęki.

WIEDEŃ.

Adlergasse Nr. 1, w domu Müllera.

Ordynuje od 8 zrana do 6 godziny wieczorem, także w święta i niedziele. (4363 4-4).

LOSY MIASTA KRAKOWA

4035 (-?) **po 25 złr. w. a.**

jakotéż ze spłatą w ratach miesięcznych

sprzedaje

M. DWORSKI w Krakowie, Rynek gł. l. 14.

M. DWORSKI

W KRAKOWIE (-?)0924

Rynek Główny L. 14,

utrzymuje na składzie

świeżą krowiankę

styryjską i czernichowską.

ADWOKAT

Dr. Zygmunt Blatteis

otworzył biuro swoje w Krakowie przy ulicy Grodzkiéj pod l. 87/227 Gm. II na I piętrze. (4370 2 6).

I Secco - Terno

wygrałem w Lincu w skutek kombinacyj gry p. astronoma E. Lehmanna w Berlinie, Frankfurter Allee. — Te wyborne kombinacye, które kosztują tylko 2 fl. w. a., mogę najgorcéj zalecić każdemu grającemu w loteryę; dlatego udać się tylko z zaufaniem do pomienionego pana.

Gorycya 27 maja 1873 roku.

(4368 1-4). **A. Gschaider.**

W drukarni "Kraju" pod zarządem St. Gralichowskiego.